

ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Јавно здравље представља значајну област здравства која одсликава спремност државе и друштва да обезбеди добробит за све грађане кроз унапређење здравља и очување здраве животне средине – фактора који директно утичу на здравље грађана.

Постоји више дефиниција јавног здравља. У америчком речнику термина наводи се да је јавно здравље наука и пракса заштите и унапређења здравља у локалној заједници путем превентивне медицине, здравственог васпитања, контроле заразних болести, санитарног надзора и праћења еколошког хазарда.

Најстарију дефиницију јавног здравља дао је Winslow још 1920 године, према којој је јавно здравље наука и уметност превенирања болести, продужења живота, унапређења физичког здравља и ефикасности кроз организоване напоре заједнице за санацију околине, контролу инфекција у заједници, едукацију индивидуа о принципима личне хигијене, организовање здравствене службе за рану дијагнозу и превентивну терапију болести и развој социјалних механизма који ће обезбедити да свака индивидуа у заједници има стандард живота који ће јој омогућити да очува здравље.

Полазећи од те дефиниције, СЗО је сачинила једноставнију дефиницију према којој је **јавно здравље наука и уметност превенције болести, продужавања живота и унапређења здравља путем организованих напора друштва**

Према Закону о здравственој заштити Републике Србије под јавним здрављем се подразумева остваривање јавног интереса стварањем услова за очување здравља становништва путем организованих, свеобухватних активности друштва усмерених на очување физичког и психичког здравља, односно очување животне средине, као и спречавање настанка фактора ризика за настанак болести и повреда, који се остварује применом здравствених технологија и мерама намењених промоцији здравља, превенцији болести и побољшању квалитета живота

Базичне јавноздравствене функције су:

- Праћење здравственог стања (идентификовање проблема)
- Дијагностиковање и истраживање здравствених проблема и ризика по здравље
- Информисање, образовање и оспособљавање људи за бригу о сопственом здрављу
- Мобилизација партнерства у заједници за идентификовање и решавање здравствених проблема
- Развој политика и планова које подржавају међународне активности и активности у заједници
- Јачање закона и регулативе која штити здравље и обезбеђује сигурност
- Обезбеђивање потребне здравствене заштите
- Обезбеђивање компетентних јавно-здравствених кадрова
- Евалуација ефикасности, доступности и квалитета здравствених услуга
- Истраживања нових приступа и иновативних решења за здравствене проблеме заједнице

У литератури се често среће термин ново јавно здравље. Старо јавно здравље се бави ризицима по здравље, сигурном храном, ваздухом и водом. и решава инфективне, токсичне и трауматске узроке смрти.

Ново јавно здравље, поред класичних области, настоји да се бави проблемима који се односе на правично коришћење здравствених услуга, екологију, јавно-здравствену политику, повезаност здравља са социјалним и економским развојем.

Ново јавно здравље дефинише здравље као кључну инвестицију за постизање бољег квалитета живота у заједници. У том смислу, посебан значај даје се понашању појединаца у животној средини и условима живота који значајно утичу на ово понашање.

Ново јавно здравље се темељи на промоцији здравља и примарној превенцији, а инструментализује се кроз тимски и интердисциплинаран рад, мултисекторску сарадњу, као и све облике партнерства. Јавно здравствени проблеми се решавају на свим нивоима-националном, регионалном и локалном, али се највећа непосредна корист постиже решавањем проблема у локалној заједници.